

Aan het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie en de leden van de PensioenKamer.

Aan het bestuur van de Bond van Medewerkers in het Notariaat.

Den Haag, 18 augustus 2023

Geachte dames en heren,

Betreft: Gebruik maken hoorrecht

De Vereniging Pensioengerechtigden Notariaat (VPN), is, zoals u weet, de rechtspersoon die de belangen van gepensioneerden bij Stichting Pensioenfonds Notariaat, rechtsgeldig vertegenwoordigt. Op grond van het bepaalde in het wetsvoorstel Wet Toekomst Pensioenen als ook het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte pensioenregeling komt onze vereniging het hoorrecht toe in het kader van de door u te nemen besluiten inzake het al dan niet overgaan naar een nieuwe pensioenregeling. Onze vereniging wenst van dat recht gebruik te maken.

Genoemde besluiten dient u op te nemen in een zogenaamd ‘transitieplan’ waarover onze vereniging, namens de gepensioneerden van het fonds, haar oordeel kan geven. In dat transitieplan dient u (als aangegeven in de Memorie van Toelichting van voornoemd wetsvoorstel) onder meer de navolgende zaken op te nemen:

- a. *Het karakter van de pensioenregeling.*
- b. *Informatie over hoe wordt omgegaan met bestaande pensioenaanspraken en pensioenrechten, en de overwegingen die daaraan ten grondslag liggen. Invaren is hierbij voor pensioenfonds de standaard, waarvan gemotiveerd kan worden afgeweken.*
- c. *Een overzicht van de effecten per leeftijdscohort van de overstap op de gewijzigde pensioenregeling, berekend aan de hand van de voorgeschreven maatstaven (netto profijt of bruto profijt). Hierbij wordt tevens inzichtelijk gemaakt wat de effecten zijn van gebruikmaking van het transitie-ftk (indien van toepassing) en hoe deze effecten van invloed zijn geweest op de besluitvorming bij de transitie.*
- d. *De gemaakte afspraken over compensatie voor de onder c genoemde cohorten. In het Pensioenakkoord is afgesproken dat een evenwichtige overstap vergt dat het nadeel voor betreffende deelnemers adequaat en kostenneutraal wordt gecompenseerd.*
- e. *Een financieringsplan voor de compensatie waarbij inzichtelijk wordt gemaakt in welke mate elke bron ingezet zal worden. Tevens wordt duidelijk gemaakt dat bij onvoorziene omstandigheden de genomen arbeidsvoorwaardelijke besluiten opnieuw tegen het licht moeten worden gehouden.*
- f. *Voor zover van toepassing, de gemaakte afspraken over de initiële vulling van de solidariteitsreserve of de risicodelingsreserve.*

De Memorie van Toelichting schrijft voor dat de overwegingen die tot de verschillende keuzes hebben geleid volledig en helder moeten worden weergegeven. Dat betekent dat duidelijk inzicht moet worden geboden in de voor- en nadelen en gemaakte afwegingen van alle gemaakte keuzes.

De Memorie van Toelichting geeft tevens aan dat alle afspraken tezamen evenwichtig moeten zijn: *‘Dit houdt in dat het afschaffen van de doorsneesystematiek, het wijzigen van de pensioenregeling, de keuze om wel of niet in te varen en de afspraken in het geheel moeten zijn bekeken. Deze situatie dient te worden afgezet tegen de situatie dat de huidige pensioenregeling ongewijzigd wordt voortgezet onder het huidig financiële toetsingskader.’* Een en ander moet door sociale partners in het transitieplan transparant worden gemaakt én worden beargumenteerd. *‘Daarbij moeten de transitie-effecten inzichtelijk worden gemaakt door in ieder geval de netto profijt effecten van de transitie in kaart te brengen of, in uitzonderingsvallen, de bruto profijt effecten.’*

Als gebruik wordt gemaakt van het zogenaamde ‘transitie-FTK’ moeten bovendien de effecten daarvan als ook of en zo ja op welke wijze die invloed hebben gehad op de beoordeling van de evenwichtigheid in ogeschouw worden genomen en dus worden opgenomen in het transitieplan. Gelet op het feit dat het wetsvoorstel ervan uitgaat dat (zoals verwoord in de Memorie van Toelichting) ons oordeel *‘op een zodanig tijdstip wordt gevraagd dat het van invloed kan zijn op de inhoud van dat transitieplan en de daarin verantwoorde keuzes’*, verzoeken wij u op korte termijn met ons in overleg te treden over het daarbij te volgen proces, als (vervolgens) ook over de inhoud van bedoeld transitieplan. Op die wijze handelt u niet alleen conform de wet, maar wordt u ook tijdig inzicht geboden in wat voor gepensioneerden belangrijke elementen bij uw keuzes zijn. Dit laatste kan

het draagvlak onder uw besluiten vergroten, vertraging voorkomen, als ook gedoe achteraf (bijvoorbeeld in de vorm van juridische procedures) voorkomen.

Overigens zullen wij ons oordeel over uw transitieplan met de daarin door u voorgenomen keuzes als ook de daarvoor aangedragen motivering, te zijner tijd schriftelijk aan u doen toekomen en verwachten daar ook een schriftelijke (gemotiveerde) reactie op. Het wetsvoorstel gaat daar overigens ook vanuit. Als bijlage bij dit schrijven doen wij u ons *'Position Paper'* toekomen. Daarin treft u onze standpunten, overwegingen als ook beoordelingscriteria voor een evenwichtige overgang naar een nieuwe regeling aan.

Speciale aandacht verdient de in dit Position Paper vermelde dagelijks oplopende schade, veroorzaakt door toepassing van de nog steeds van kracht zijnde gedempte premieregeling. In dit Position Paper vermelden wij diverse rechterlijke autoriteiten die ook van mening zijn dat deze regeling nadelig is voor gepensioneerden, nagelaten betrekkingen (en slapers). Uitgangspunt van deze wetgeving is, zoals bekend: *'dat de verschuldigde premie kostendekkend moet zijn'*. De gedachte van de wetgever was indertijd dat positieve beleggingsresultaten uiteindelijk die premieachterstanden wel zouden compenseren. Nu PensioenKamer en Pensioenfonds zijn overeengekomen dat uiterlijk op 1 januari 2027 alle pensioenregelingen waarin pensioenopbouw plaatsvindt, worden aangepast aan het nieuwe systeem, is die periode veel te kort om de aanzienlijke schade ooit in te kunnen halen. Dit alles ten détrimente van gepensioneerden, nagelaten betrekkingen (en slapers). Daarbij worden de achterstanden en daardoor veroorzaakte schade dagelijks groter. Indien deze regeling niet onverwijld wordt gestopt doet dit het vermoeden rijzen dat alle betrokken belangen niet evenwichtig worden afgewogen. Als dit evenwel niet op korte termijn gebeurt, is de vraag of hier geen sprake is van misbruik van bevoegdheid als bedoeld in artikel 3:13 Burgerlijk Wetboek?

Tenslotte nog het volgende.

In zijn recente dissertatie: *"De ex-werknemer"* is de conclusie van Vincent Gerlach, pensioenrecht advocaat te Amsterdam, dat: *'de rol die voor ex-werknemers in de Wtp is bedacht, te kort schiet'*. Met ex-werknemers bedoelt hij pensioengerechtigden en slapers. Hij oefent scherpe kritiek uit op het feit dat bij het besluit tot invaren ex-werknemers geen rol spelen bij het arbeidsvoorwaardenoverleg tussen de sociale partners, terwijl daar hun belangen een grote rol spelen. Hun medezeggenschap beperkt zich tot het hoorrecht.¹

Geconstateerd kan worden dat de belangen van de actieve leden, behartigd door de KNB, tegenstrijdig zijn aan die van de belangen van gepensioneerden en slapers. Gepensioneerden en slapers hebben belang bij premies die een behoorlijk en waardevast pensioen garanderen, terwijl werkgevers en actieven gebaat zijn bij het zo weinig mogelijk pensioenpremie betalen.

Het arbeidsvoorwaardenbeleid wordt bepaald door de PensioenKamer in overleg met de BMN en uitgevoerd door het Pensioenfonds. Bij bepaling van dat beleid zijn gepensioneerden in generlei opzicht betrokken. Wel zijn zij in minderheidsposities vertegenwoordigd in bestuur en Verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds als uitvoerder van dat beleid, evenwel zonder last of ruggenspraak. Het 'spel' tussen deze tegenstrijdige belangen dient uit te gaan, zoals bij ieder 'spel': van *'fair play'*. Van dit laatste is alleen sprake als die belangenstrijd gestreden wordt op een *'gelijk speelveld'*, het tegendeel blijkt realiteit; weliswaar voor hen, maar volledig zonder hen wordt immers over hun pensioenrechten door anderen beslist en beschikt. Gerlach wijst in zijn vermelde dissertatie erop dat pensioengerechtigden hebben bijgedragen aan opbouw van het pensioenvermogen en daarom belanghebbend zijn op grond van hun emancipatie en gelijke behandeling.² De PensioenKamer ontvangt van de KNB een budget, mede om de aanzienlijke kosten van voorbereiding van het transitieplan te financieren.

Ook op dit punt is er geen gelijk speelveld.

Vele gepensioneerde (kandidaat-)notarissen hebben zich tijdens hun actieve jaren ingezet – ten behoeve van het algemeen notarieel belang - in (ring)besturen, de tuchtcolleges, adviescommissies en als auditoren. VPN mag van het bestuur van de KNB verwachten dat de KNB via het mandaat aan de PensioenKamer budget ter beschikking stelt aan de VPN als representant van de oud-leden en oud-medewerkers teneinde zich - mede ter behartiging van hun gerechtvaardigde belangen - eveneens door deskundigen kunnen laten bijstaan. Omdat ieder actief lid van de KNB - als het goed is - ook op enig

moment, notarieel pensioen zal ontvangen, is dit budget uiteindelijk in ons aller algemeen notarieel belang.

Wij hopen dat een en ander zal bijdragen aan een vruchtbare gedachtewisseling in de aanloop naar uw transitieplan. Een uitnodiging voor overleg zien we dan ook graag op korte termijn tegemoet.

Deze brief zal aan de geadresseerden eveneens aangetekend worden verzonden.

Met vriendelijke groet,

J. Ruijgh, interim-voorzitter

N.P.C. van Wijk, secretaris

Bijlage: **Position Paper**

CC: **Het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Notariaat**

[Einde van tekstterugloop]